

Ditari Naturës

Imagination
Ideas Inspiration
Innovation
Negotiation
Networking
Novelties
Necessities
Coordination
Concepts
Competences

Nr. 83 Viti i tetë i botimit Prill 2020

Në këtë numër do të gjeni:

- 28 Prill 2020 - 10 vjet Parku Kombëtar Detar "Karaburun - Sazan"
- Aksione Komunitare në Zonat e Mbrojtura
- 22 Prilli - Dita e Tokës
- Ndikimi i COVID-19 në natyrë dhe biodiversitet
- Mbrojtja e Dunave dhe Turizmi Kreativ
- ...pak histori...
- Njoftime

28 Prill 2020 - 10 vjet Parku Kombëtar Detar "Karaburun - Sazan"

Me VKM nr. 289, datë 28.04.2010, ekosistemi natyror detar pranë gadishullit të Karaburunit dhe ishullit të Sazanit shpallet "Park Kombëtar Detar", me sipërfaqe të përgjithshme 12,570.82 ha.

Parku Kombëtar Detar "Karaburun - Sazan" është i pari Park Detar i Shqipërisë.

Aktualisht, për këtë park ka përfunduar dhe është miratuar, me urdhërin nr. 750, datë 24.11.2015 të Ministrit të Mjedisit, plani i menaxhimit, i përgatitur nga INCA, me mbështetje të UNDP, ku janë zhvilluar një gamë e gjerë veprimtarish.

Parku Kombëtar Detar Karaburun - Sazan © Foto INCA

Institute for Nature Conservation in Albania
Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri

Aksione Komunitare për Zonat e Mbrojtura

Gëzuar Ditën e Tokës !

Si një ditë që shërben për të dhënë alarmin për dëmet që njerëzimi i shkakton natyrës dhe gjithë elementëve të saj si dhe të reflektojë e sensibilizohet për të siguruar mbrojtjen e natyrës dhe për të siguruar një planet më të sigurt për jetesën e të gjithë diversitetit biologjik, ku përfshihet dhe njeriu edhe nxënësit e shkollave që janë pjesë e projektit ACAP si "Lef Sallata", "Hasan Mëhilli" "Nikolla Xhuveli" dhe "Zihni Toska" kanë përgatitur në kushtet e një periudhe kaq të vështirë disa punime në kuadër të kësaj dite për ta rikthyer edhe njëherë vëmendjen ndaj natyrës.

[ACAP Project-Azione Comunitaria per le Aree Protette dell'Albania](#)

[CELIM Shqipëri](#)

[COSV - Cooperazione per lo Sviluppo](#)

[AKZM Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura Berat](#)

[Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura Vlore](#)

[ADZM Gjirokaster](#)

22 Prilli - Dita e Tokës

Data 22 prill, njihet në gjithë botën, si Dita Ndërkombëtare e Planetit Tokë. Kjo është një ditë që shërben për të dhënë alarmin për dëmet që njerëzimi i shkakton pyjeve, lumenjve, tokës dhe pasurive të tjera të natyrës, si dhe të reflektojë e sensibilizohet për të ndaluar shkatërrimin e mëtejshëm të saj.

Zanafilla e ditës së Tokës nis në SHBA, ku më 22 Prill 1970 u mbajt një manifestim i madh mjedisor, i pari i këtij lloji, prej nga edhe doli ideja për shpalljen e kësaj date si Dita e Planetit Tokë. Kjo ishte një iniciative e Geilord Nelson, senator i SHBA, i cili fillimisht propozoi disa protesta ambientaliste për ta futur mbrojtjen e natyrës në programin e qeverisë. Me kalimin e një kohe të shkurtër, kjo festë u kthye nga festë kombëtare në atë ndërkombëtare, duke sensibilizuar mbarë botën dhe ruajtur qëllimin e kësaj date mbrojtjen e planetit Tokë dhe të gjitha burimeve

të saj nga ndotja dhe shkatërrimi.

Tradita e festimit të Ditës së Planetit Tokë vazhdon të respektohet edhe sot, kur shkatërrimi i natyrës dhe problemet në lidhje me të janë thelluar më shumë se kurrë.

22 Prilli 2020 shënon edhe 50 vjetorin e Ditës së Tokës.

Motoja e Ditës së Tokës 2020 është "Veprimi mbi klimen". Sfidë tepër e madhe, por edhe oportunitet më i gjërë - veprimet për ndryshimet klimatike kanë çuar në identifikimin e çështjeve më të ngutshme në 50 vjetorin e Ditës së Tokës.

Ndryshimet klimatike paraqesin sfidën më të madhe për të ardhmen e njerëzimit dhe sistemet e mbështetjes së jetës që e bëjnë botën tonë të banueshme.

Ndikimi i COVID-19 në natyrë dhe biodiversitet / E. Çelohoxhaj

Pandemia e COVID-19 po prek të gjithë shoqërinë njerëzore, por pavarësisht ndikimeve negative që ajo ka sjellë në jetën tonë, kemi për detyrë të mendojmë se si do të ndikojë ajo në diversitetin biologjik. Ndërsa

e shkruajmë këtë, pandemia ende po përshpejtohet në shumicën e vendeve, megjithëse ka

shenja shpresëdhënëse për kthimin në normalitet. *Si po ndikon tani pandemia në natyrë dhe biodiversitet?* Imazhet satelitore kanë treguar përmirësime të mëdha në cilësinë e ajrit në çdo vend të prekur nga pandemia, pasi industria dhe transporti u mbyllën.

Transporti ka rënë në të gjithë botën përfshirë edhe sistemet detare dhe ajrore. Këtë vit do të ketë një rënie globale në emetimet e gazrave serë, si dhe ulje të mëdha në nxitësit e tjerë të ngrohjes globale. Këto mund të jenë përmirësime afatshkurtra, por ato nënvizojnë në mënyrë dramatike përhapjen dhe ashpërsinë e ndikimeve antropogjene në të gjithë botën.

Pandemia aktuale COVID-19 është një tjetër goditje paralajmëruese për pasojat që ka sjellë ndikimi antropogjen në natyrë dhe tashmë kjo lidhje nuk mund të injorohet. Nëse do të perpiqemi të kufizojmë shfaqjen e infeksioneve të reja dhe pandemitë e ardhshme, ne duhet nga ana tjetër të ndërpresim shfrytëzimin dhe degradimin e natyrës dhe të minimizojmë emetimet tona të karbonit. Kontrolli i pandemisë në mënyrë të duhur përqendrohet në mobilizimin e burimeve njerëzore dhe financiare për të siguruar kujdes shëndetësor për pacientët dhe parandalimin e transmetimit nga njeriu te njeriu. Por është e rëndësishme që ne gjithashtu të investojmë në trajtimin e shkaqeve themelore të problemit përmes ruajtjes së biodiversitetit dhe stabilizimit të klimës.

Ndonëse është shumë herët për përgjigjen e duhur, puna thelbësore për ruajtjen e natyrës është duke

shkuar përpara edhe më intensivisht gjatë kësaj periudhe pandemie ku njërezit e kanë kthyer edhe më shumë vëmendjen nga natyra. Institucionet përkatëse dhe përgjegjëse për Zonat e Mbrojtura në mbarë botën vazhdojnë punën e tyre të monitorimit të jetës së egër duke nxjerrë edhe të dhëna lidhur me ndikimin që ka patur mungesa e prezencës së njërezve në këto habitate, dhe kjo ka rezultuar në ndikime të reduktuara njerëzore mbi speciet e egra. Në zonat e mbrojtura, rënia e numërit të vizitorëve, e shkaktuar nga kufizimet e udhëtimit dhe mbyllja e parkut, kanë zvogëluar streset ndaj kafshëve të ndjeshme. Gjithashtu kjo ka ndikuar edhe në gjuetinë e jashtligjshme, e lidhur kjo me mungesën e lëvizjes ndërmjet qyteteve dhe fshatrave si dhe me kufizimin e orareve të lëvizjes.

Në të njëjtën kohë vlen të theksojmë se, pavarësisht shenjave premtuese që mungesa e veprimtarisë njerëzore ka çuar në lulëzimin e natyrës në të gjithë botën, rënia ekonomike dhe humbja e të ardhurave po bën që disa njerëz të shfrytëzojnë mjedisin. Kafshët e egra, pemët pyjore etj., duke qenë larg vendeve të banimit,

ku dhe kontrolli është i vështirë, janë gjithnjë e më të rrezikuara. Pra, ndërsa jeta e egër sjell gëzim në këto kohë të errëta si një kujtesë e mirëpritur e rezistencës së natyrës, ajo nuk do të shpëtohet lehtë nga një përgjumje e përkohshme ekonomike.

Prioritetet e shoqërisë duhet të jenë shëndeti i njeriut dhe kontrollimi i pandemisë, por gjithashtu duhet të mendojmë gjithashtu për rifillimin e praktikës së konservimit dhe edukimit. Këtu ekziston

një mundësi për të kujtuar njërezit për lidhjet midis ekosistemeve elastikë e të shëndetshëm, dhe mirëqenies njerëzore.

Mbrojtja e Dunave dhe Turizmi Kreativ

Shoqata "Aleanca e Alpeve Shqiptare", në kuadër të projektit "Protection of Duna and Creative Tourism PRODUCT", si pjesë e programit LIVING BUNA që zbatohet nga INCA dhe financohet nga Fondacioni MAVA dhe IUCN, merr përsipër të vleresoje rëndësinë e mjedisit, duke respektuar dhe rregullat e vendosura për kushtet e situatës. Dyert e natyrës, qëmdrojnë të hapura, pavarësisht vizitorit. Pengesat që dalin dita-ditës me zhvillimin e

situatës, janë shumë të pakta, krahasuar me mundësitë që të ofron Natyra. Ajri i freskët, gjelbërimi i pemëve dhe qetësia e tingujve të saj, janë armiqtë më të rrezikshëm të çdo lloj virusi. Një gërshetim mes kontributit në natyrë dhe shijimit të saj, ishte vizita që u zhvillua në Zonën e Mbrojtur të Rezervatit në Velipojë, nga aktivistët e Shoqatës "Aleanca Alpeve Shqiptare". Ky mjedis të jep mundësi të eksplorosh, pa u ndier i kufizuar me repsektimin e çdo rregulli, në shërbim të mbrojtjes të shëndetit tonë dhe të tjerëve që na rrethojnë. Për shkak edhe të rrethanave, vizita zgjati 2 orë. 2 pikat më të vizituara dhe që luajnë një rol shumë të rëndësishëm për çdo visitor në Rezervat, janë Kulla e Vrojtimit dhe Grykëderdhja e Bunës. Gjatë vizitës, si dhe në vazhdë të diskutimeve mbi qëllimin parësor të këtij aktiviteti, grupi pikasi disa zona ku ishte e nevojshme të vendoseshin disa mjete orientimi, si tabela.

Duke qenë se Rezervati është në formatin e një pylli, mirë-informimi është elementi kyç, që duhet pasur parasysh në momentin që shkel në oborr të tij. Por tabelat nuk përbëjnë të vetmin qëllim të këtij aktiviteti. Zona e mbrojtur, bart vlera të çmueshme për zinxhirin natyror, nga ku mirëmbajtja e tij është mënyra e vetme për ta ndihmuar taë të frymojë lirshëm. Gjatë vizitës, skuadra e Shoqatës, ishte e pajisur dhe me mjete të posaçme, si maska, doreza dhe thasë, për të iniciuar një aksion pastrimi, i cili të shërbejë si një mesazh sensibilizimi për këdo, që dëshiron të eksplorojë dhe sodisë çdo vlerë natyrore dhe jo vetëm.

Qëllimet e projektit janë:

- Ruajtja e vlerave ekologjike dhe kulturore;
- Ruajtja e kullotave: Dunat , kenatat me uje te embel;
- Ruajtja e jetës së egër: Habitati shpendeve ujore , migratore dhe folezues;
- Ruajtja e burimeve ujore: Menaxhimi i mbetjeve;
- Zhvillimi i kushteve të jetesës bazuar në përdorimin e qëndrueshëm të shërbimeve të

ekosistemeve;

- Zhvillimi i sektorit të turizmit: Ekoturizmi ,bazuar ne turizmin familjare dhe tradicional.

Per t'u bere pjese e aktiviteteve te ketij projekti, DM! Bëhu edhe ti pjesë e lëvizjes [#UnëRural](#)

Mbrojtja e Dunave dhe Turizmi Kreativ

[#WaterMirrors](#)

[#Dunes](#)

[#BirdWatchingTower](#)

Shoqata "Aleanca e Alpeve Shqiptare", në kuadër të projektit "Protection of Duna and Creative Tourism PRODUCT", si pjesë e programit LIVING BUNA që zbatohet nga INCA dhe financohet nga Fondacioni MAVA dhe IUCN, ka parashikuar ne projekt veprimtari

mbi permiresimin e habitatit ligationor per ruajtjen e shpendëve ne rezervatin natyror Velipoje.

Pergjegjesite qe po zhvillohen momentalisht ne rezervat jane te ndara ne 3 drejtime:

Drejtimi 1: Hapje/pastrim cektirash. Ka filluar prerja (korrja) e kallamishteve, barishteve etj., per hapjen e pasqyrave te ujit ne keneta ne rezervat.

Drejtimi 2: Pastrim mbetjesh ne duna, si dhe dizanjimi per mbrojtje dunash. Do behet grumbullim i mbeturinave neper dunat ranore. Per mbrojtjen e dunave, eshte percaktuar detyra per thurjen e 15 gardheve ne terrenin prane brigjeve te deltes, me qellim grumbullimin e reres dhe formimin e barrierave natyrore per mos-zgjerimin e shtratit te Bunes.

Drejtimi 3: Tabela info/ligjore ne duna (hyrje- dalje).

Ne konsultim me eksperte te AdZM Shkoder, do behet pergatitja e 8 tabelave (dru-metal). Pervec tabelave, eshte bere edhe riparimi i kullës se vrojtimit, lysterja etj.

Objektivat dhe rezultatet e ketij aktiviteti jane:
- Te behet restaurimi i habitateve bregdetare dhe ligatinore ne rezervatin natyror te lumit Buna Velipoje.
- Te behet mirëmbajtja/restaurimi dhe mbrojtja e zonave të mbetura të dunave ranore

Per t'u bere pjese e aktiviteteteve te ketij projekti, DM!

Bëhu edhe ti pjesë e lëvizjes [#UnëRural](#)

[Albanian Alps Alliance](#)

[Administrata e Zonave te Mbrojtura, ShkodërAKZM](#)

[Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura](#)

[INCA Albania](#)

[IUCN](#)

[MAVA Foundation](#)

...PAK HISTORI...

...5 vjet më parë ...

...me urdhërin nr.1792, datë 09.05.2015 miratohet Plani i Menaxhimit për Parkun Kombëtar "Prespa"...

...8 vjet më parë ...

... miratohet Ligji Nr. 64, dt 31.05.2012 "PËR PESHKIMIN"

Ky ligj rregullon veprimtarinë e peshkimit në tërësi, menaxhimin e tij, siguron mbrojtjen e gjallesave detare dhe të ujërave të brendshme, nëpërmjet nxitjes së zhvillimit të qëndrueshëm në aktivitetin në hapësirën detare dhe në ujërat e brendshme të Republikës së Shqipërisë. Gjithashtu, rregullon marrëdhëniet që lindin dhe lidhen me siguri në ushqimore të produkteve të peshkimit, mbrojtjen e konsumatorit dhe sëmudjet e peshqve, të cilat rregullohen me ligje të veçanta.

Ky ligj ka për qëllim:

- sigurimin e një shfrytëzimi racional dhe të përgjegjshëm të burimeve biologjike të ujërave të brendshme të Republikës së Shqipërisë dhe atyre detare;
- përcaktimin e rregullave për menaxhimin dhe bashkëmenaxhimin e sektorit të peshkimit nëpërmjet përfshirjes së komuniteteve përkatëse në proceset e vendimmarrjes;
- përcaktimin e masave të ruajtjes, që garantojnë

mbrojtjen e burimeve biologjike detare dhe ujërave të brendshme;

- nxitjen dhe përkrahjen e kërkimit shkencor e teknologjik dhe grumbullimit të të dhënave në peshkim;
- sigurimin e funksionimit dhe menaxhimit të porteve e të qendrave të peshkimit;
- hartimin dhe sigurimin e një politike strukturore, me qëllim ristrukturimin e sektorit të peshkimit, sigurimin e zhvillimit të qëndrueshëm të sektorit, forcimin e konkurrencës e zhvillimit ekonomikisht të vlefshëm të subjekteve të peshkimit, rigjallërimin e zonave që varen nga peshkimi, si dhe përmirësimin e furnizimit të tregut dhe rritjen e vlerës së prodhimit;
- përcaktimin e masave dhe rregullave të nevojshme për kontrollin, inspektimin dhe zbatimin e politikave të peshkimit, në përputhje të plotë me politikën evropiane në këtë drejtim;
- ngritjen e një sistemi kontrolli për peshkimin dhe vendosjen e procedurave të inspektimit të standardizuara dhe të koordinuara si në det, në tokë dhe në të gjithë zinxhirin e treg.

...12 vjet më parë ...

...me VKM nr. 640, datë 21.05.2008, ekosistemi natyror malor Shebenik-Jabllanicë shpallet "Park Kombëtar", me një sipërfaqe të përgjithshme prej 33,927.7 ha. PK shtrihet kryesisht në bashkitë e Librazhit dhe në atë të Bulqizës.

Për këtë Park Kombëtar është zhvilluar dhe projekti "Mbështetje institucionale për MMPAU për ruajtjen dhe përdorimin e qëndrueshëm të biodiversitetit në zonat e mbrojtura dhe menaxhimin e mbetjeve", i financuar nga Qeveria Italiane dhe zbatuar nga IUCN. Projekti synonte forcimin e kapaciteteve institucionale për menaxhimin e zonave të mbrojtura nëpërmjet zbatimit të protokolleve e përqasjeve planifikuese me

bazë ekosistemin dhe pjesëmarrjen. Projekti gjithashtu përmbante një komponent për përgatitjen e planit të menaxhimit për Parkun Kombëtar Shebenik Jabllanicë. Plani i menaxhimit synon të rrisë efektivitetin e ruajtjes së biodiversitetit brenda parkut si dhe nxitjen e rolit të saj thelbësor në zhvillimin e komuniteteve që jetojnë brenda apo pranë këtyre ekosistemeve të rëndësishme (pa harruar edhe kontekstin ndërkufitar). Plani i menaxhimit prek të gjitha aspektet e zhvillimit të qëndrueshëm (sociale, institucionale, ekonomike dhe mjedisore) në një mënyrë të integruar me qëllimin final nxitjen e ruajtjes së biodiversitetit dhe përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore, si dhe mbështetjen e zhvillimit harmonik socio-ekonomik.

Njoftime

9 Maj - Dita Botërore e Shpendëve Shtegëtarë (e shtuna e dytë e Majit)

10 Maj - Dita Kombëtare e Pelikanit

21 Maj - Dita Europiane e Rrjetit Natyra 2000

21 Maj - Dita Botërore e Peshqve Shtegtarë

22 Maj - Dita Ndërkombëtare e Biodiversitetit

23 Maj - Dita Botërore e Breshkave

24 Maj - Dita Europiane e Parqeve

31 Maj - Dita Botërore Kundër Duhanit

Për të lexuar Ditari Natyrës në vite ... <http://www.inca-al.org/index.php/sq/publikimet/ditari-i-natyres>

1 - INTERNATIONAL MEETING ON MARINE RESEARCH 2020 - 16th and 17th of July, 2020

The **IMMR'20** is an international congress planned to discuss novel scientific knowledge on marine resources and research towards the sustainability of our planet. The scientific programme places under the spotlight innovative research in: Aquaculture, Biodiversity, Conservation and Coastal Management, Blue Biotech, Fisheries and Management, Seafood Technology.

More information can be found in www.immr.ipleiria.pt or by contacting immr@ipleiria.pt

IMPORTANT DATES

Deadline for abstract submission / April 06, 2020

Notification of acceptance / April 30, 2020

Deadline for early registration / May 31, 2020

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi t'i publikoni në Ditarin e tij elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 200 - 250 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes Ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia ruan të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

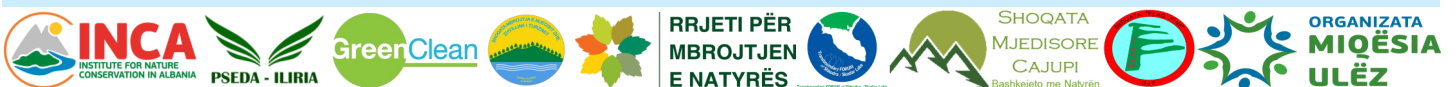
Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

Grupimi "Të Shpëtojmë Arinjtë Shqiptarë"

Organizatat Partnerë të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

Botim i Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri / INCA
Redaksia: Nihat Dragoti; Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Ergi Petanaj

Adr.:Rruga "Islam Alla"
Pallati IVEA, Kati I
1001 Tirana-Albania

Tel.: +355 (0) 422 31 437
Fax: +355 (0) 422 31 437
E-mail: info@inca-al.org

www.inca-al.org;
info@inca-al.org;
<https://www.facebook.com/inca.albania/>;
<https://twitter.com/AlbaniaInca>

INCA ALBANIA